

כד' אדר תשע"ג
6.3.2013

לכבוד
פלד דיכטר
מנכ"ל תאגיד המים והביוב
"מי שמש"
שדרות יגאל אלון 1, בית שמש 99062

לכבוד
רונית שחר
מנהלת איכות הסביבה שטראוס ישראל
א.ת. ב לב אחיהוד
20179

שלום רב,

הנדון: החלטה בערר לפי סעיף 52(א) לחוק תאגידי מים וביוב, תשס"א - 2001

הבקשה בערר

ביום 4.12.2012 התקבל במשרדנו ערר של מפעל מקס ברנר השייך לקבוצת שטראוס בע"מ (להלן – **העורר**) לפי סעיף 52(א) לחוק תאגידי מים וביוב, תשס"א – 2001 (להלן – **החוק**), על החלטת תאגיד המים והביוב "מי שמש" (להלן – **החברה**) מיום 17.10.12, אשר הלכה למעשה דוחה, בסופו של יום, את בקשת העורר מיום 19.3.12 להזרים שפכים חריגים למערכת הביוב של החברה: (א) פרמטר COD בערך של 6,000 מג"ל; (ב) פרמטר חנקן בערך של 100 מג"ל (באופן זמני); (ג) פרמטר זרחן בערך של 30 מג"ל (באופן זמני). בנוסף מבקש העורר, כי:

- נפסול את דיגומי החטף שביצע התאגיד;
- נקבע כי הדיגום שיבוצע בשפכי המפעל יהיה דיגום מורכב;
- נקבע כי נקודת הדיגום היא בחיבור למערכת הביוב הציבורית שבאחריות החברה;
- נבטל את הקנס שהוטל על העורר על סך של 41,000 ₪;
- נעכב את הליכי החיוב בידי החברה עד להכרעה בערר.

העובדות הנדרשות לעניין

- מעיון בחומר שהוגש לפניי, ועל בסיס החומר הקיים במשרד להגנת הסביבה, עולים הנתונים הבאים:
1. העורר הינו מפעל מזון הפועל באזור התעשייה בבית שמש המייצר כ- 800 ק"ג מוצרים ביום.
 2. צריכת המים של העורר היא כ- 8 מ"ק ליום (60 מ"ק לחודש).
 3. ספיקת השפכים התעשייתיים של העורר, שמקורם בתהליכי ייצור, ניקיון ושטיפות, הינה כ- 15 מ"ק/חודש.
 4. העורר מזרים את שפכיו למטי"ש בית שמש שבאחריות החברה.
 5. בתאריך 19.3.2012 פנה העורר לחברה במטרה לקבל אישור להזרמת שפכים חריגים למערכת הביוב של החברה, לפי כללי תאגידי מים וביוב (שפכי מפעלים המוזרמים למערכת הביוב), התשע"א - 2011 (להלן – **הכללים**), לפרמטרים כמפורט לעיל.
כנפי נשרים, גבעת שאול, ת.ד. 34033 ירושלים, מיקוד 91340
טלפון 02-6553840 פקס 02-6520552 Sigal@sviva.gov.il

6. בתאריך 28.3.12 ביצעה החברה, באמצעות דוגם מחברת אמיוולאב בע"מ, דיגום חטף (אקראי) במוצא מפריד השומנים. בעת הדיגום לא היתה זרימת שפכים ועל כן בוצעה הזרמה יזומה של מים בלחץ מברז כיבוי אש אל מפריד השומנים; תוצאות הדיגום שהתקבלו הראו תוצאות חריגות למספר פרמטרים שנדגמו (עומס אורגני (COD, BOD) וחנקן).
7. בעקבות תוצאות הדיגום מיום 28.3.12, התקיימה בתאריך 3.5.2012 פגישה בין החברה לבין העורר ונציגי העורר. בפגישה קבלו נציגי העורר על אופן הדיגום הן לעניין סוג הדיגום והן לעניין הזרמת המים היזומה; לדברי החברה, הדיגום הנ"ל התבצע לאחר התייעצות מקצועית עם משרד הבריאות.
8. בסיכום הפגישה שערך העורר, נקבע כי יבוצע דיגום נוסף בשפכי העורר מסוג דיגום מורכב, כדי לאפיין טוב יותר את איכויות השפכים של העורר.
9. בתאריך 1.7.2012 ערכה החברה דיגום חטף נוסף בשפכי העורר שהראה חריגות בפרמטרים הבאים: עומס אורגני (COD, BOD), חנקן, זרחן ונתרן.
10. בתאריך 24.7.2012 הודיעה החברה לעורר, כי לאור תוצאות הדיגום השני הוא יחויב בתעריפים המתאימים לשפכים חריגים ושפכים אסורים, לפי הכללים.
11. בתאריך 29.7.2012 כתבה נציגת קבוצת שטראוס לחברה, כי תוצאות האנליזה בשפכים אינן משקפות את אופי השפכים אצל העורר ואינן סבירות. בנוסף, קובלת נציגת הקבוצה על כך שבניגוד לסיכום, נלקחה דגימת חטף ולא דיגום מורכב. בנוסף, היא ביקשה לקבוע פגישה עם הנציגים הרלוונטיים במטרה ללבן את הסוגיות בנושא איכות שפכי העורר.
12. לקראת הפגישה עם החברה, ביצע העורר בתאריך ה- 15.8.2012 דיגום חטף של השפכים התעשייתיים בשתי נקודות שונות (במוצא מפריד השמן ובנקודת החיבור למערכת הביוב הציבורית). מעיון בתוצאות האנליזה עולה כי קיימת חריגה בעומס אורגני בלבד בשתי נקודות הדיגום (COD 7,148 ו 8,614 מג"ל בהתאמה). על פי דיווח העורר, הדיגום נעשה תוך הזרמת מים למפריד השומנים, כפי שנעשה בדיגום החברה.
13. בנוסף, ביצע העורר בין התאריכים 15.8.12 ל- 16.8.12 דיגום מורכב בנקודת החיבור למערכת הביוב הציבורית שהעלה חריגה בערכי ה- COD בלבד (3,180 מג"ל).
14. בתאריך 3.9.2012 התקיימה פגישה נוספת בין נציגי העורר ונציגי החברה, בה נדונה שוב סוגיית אופן הדיגום ובקשת העורר לבטל את התשלום שהושת עליו על ידי החברה.
15. בתאריך 17.10.2012 שלחה החברה הודעה לעורר ובה היא דוחה את טענותיו לביטול התשלום וכן לאופן הדיגום. בתשובתה מפנה החברה להנחיות ממוני סביבה להגשת תכנית ניטור לשפכים לפי תקנה 10 לתקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים), התש"ע – 2010 (להלן הנחיות ממוני סביבה), הקובעות שיש לבצע דיגום חטף.
16. ביום 15.1.2013 פניתי לחברה לקבלת תשובתה לערר לא יאוחר מיום 31.1.13.

17. לבקשתי, בתאריך 21.1.2013 התקבלה חוות דעתו של מחוז ירושלים במשרדי לערר הנדון ובו מתוארת מערכת השפכים של העורר, ועמדתו כי יש לקבל את בקשת העורר לבצע דיגום מורכב.

18. בתאריך 30.1.13 התקבלה תגובתה של החברה ובה נטען, כי יש לדחות את טענות העורר מהסיבות הבאות:

- א. הדיגומים שבוצעו ביוזמת החברה היו מסוג דיגומי חטף באמצעות דוגמים מוסמכים של מעבדת אמינולאב, בנוכחות נציגי העורר;
- ב. הדיגומים בוצעו בתא הדיגום הממוקם לאחר מפריד השומנים;
- ג. לא הוזרמו מים ישירות לתוך מפריד השומנים אלא באמצעות צנרת לתא הממוקם לפני המפריד ולתעלת הניקוז בעמדת שטיפת הכלים;
- ד. תוצאות דיגומי העורר שנעשו בתאריך 15.8.12 באופן חטף ומורכב (עד 16.8.12), הראו תוצאות דומות ביניהן, ועל-כן אין שוני משמעותי בין דיגום חטף לדיגום מורכב.
- ה. מקום הדיגום נקבע בתאום עם העורר ולכן אין לפסול אותו.

דיון והחלטה

19. התוספת השניה לכללים קובעת בטבלה בטור ג' את הריכוז המקסימאלי של COD בשפכים (2000 מ"ג/ל) המותר בהזרמה למערכת ביוב של חברה בידי מפעל. לפי סעיף 6(ב) לכללים, מפעל המעוניין להזרים למערכת הביוב COD בשפכים בריכוז מעל 2,000 מ"ג/ל' צריך להגיש בקשה לחברה תוך פירוט הערך המרבי וכמות השפכים המיועדים להזרמה, כדי שתאשר לו החברה את ההזרמה.

20. סעיף 6(ה) לכללים קובע, כי חברה תאשר את הבקשה שהוגשה אלא אם כן קיבלה הודעה מממונה סביבה לפי סעיף קטן (ד) או התקיימו אחד מאלה:

- "(1) קליטת השפכים למט"ש שמטפל בשפכי אותו מפעל אינה מאפשרת למט"ש לטהר את השפכים או את הבוצה לערכים הקבועים לפי הוראות כל דין;
- (2) בשל תהליכי הייצור במפעל, השפכים עלולים להכיל מזהמים שאינם מורחקים בתהליכי הטיפול במט"ש."

21. כמו כן, סעיף 6(ג) ו- (ד) לכללים קובע, כי חברה תעביר את בקשת המפעל לממונה סביבה בתוך 10 ימים מיום שקיבלה אותה, ואם מצא הממונה, לפי מידע שברשותו, כי התקיים אחד מהמפורטים בסעיף 6(ה), יודיע על כך לחברה בתוך 14 ימים וינמק את החלטתו.

22. לא מצאתי בחומר שהובא בפני, כי פנתה החברה לממונה סביבה כהגדרתו בכללים לצורך קבלת עמדתו בהתאם להוראות סעיף 6(ג) ו- (ד) לכללים.

23. כמו כן, לא מצאתי בחומר שהובא בפני, כי החברה התייחסה לבקשת העורר מיום 19.3.2012 לגופו של עניין בדבר הזרמת ערכים חריגים למערכת הביוב.

כנפי נשרים, גבעת שאול, ת.ד. 34033 ירושלים, מיקוד 91340
טלפון 02-6553840 פקס 02-6520552 Sigal@sviva.gov.il

24. ככלל, מדיניות המשרד להגנת הסביבה לטיפול בעומס אורגני פריק בשפכי תעשייה (טיפול בשפכים פריקים שיחס COD\BOD בהם קטן מ-4 ועומס ה VSS בהם גדול מ-70% מריכוז ה-TSS) היא, כי במקום ובו למטי"ש האזורי אליו מוזרמים שפכי מפעל תעשייתי יש יכולת לטפל בתוספת העומס האורגני מבלי לגרום לו נזק, ניתן לגבות תשלום עבור הטיפול מהמפעל הרלוונטי במקום לחייב אותו להתקין מיתקן קדם טיפול שיפחית את ריכוז המזהמים. מדיניות זו מבוססת על המלצותיה המקצועיות של ועדה בינמשרדית שהתכנסה בשנת 1995 לנושא מפעלים, אגרות, פקדונות והיטלים (להלן – ועדת מ.א.פ.ה), אשר כללה נציגים מהמשרד להגנת הסביבה, משרד האוצר, משרד המסחר והתעשייה, התאחדות התעשיינים ומרכז השלטון המקומי, ושאומוצו כמדיניות במשרד להגנת הסביבה, מאז ועד היום.

25. בהנחיות ממוני הסביבה אכן נקבע, כי יש לבצע דיגום חטף (אקראי) בשפכי מפעל לפני הזרמתם למערכת הביוב הציבורית וכן נקבע מקום נקודת הדיגום. יחד עם זאת, הנחיה זו הינה כללית ואינה מתייחסת למשטר הזרמה מנתי הקיים בפועל אצל העורר. במקרים בהם אין הזרמה רציפה של שפכים למערכת הביוב וההזרמה היא מנתית, נכון הוא לבצע דיגום מורכב פרופורציונלי לספיקה כיוון ששיטת דיגום זו מאפיינת באופן המיטבי את איכות השפכים המוזרמת למערכת הביוב הציבורית. יצוין, כי בצד ההנחיה הכללית כאמור, נקבע בהנחיות ממוני סביבה כי כאשר יש תנודתיות באיכות השפכים ניתן לדרוש דיגום מורכב; המקרה שלפנינו הוא המקרה בו היה צריך לפעול בהתאם לכך.

26. לדברי החברה במכתבה מיום 30.1.13, תוצאות דיגום החטף שביצע העורר בעצמו מיום 15.8.12 דומות לתוצאות הדיגום המורכב שביצע בין התאריכים 15.8.12 ל-16.8.12 ועל כן, ניתן להסתמך על תוצאות דיגום החטף. לעניין זה אציין, כי דיגומי החטף שביצע העורר אף הם אינם מייצגים נאמנה את איכות שפכיו מאחר והם בוצעו תוך הזרמת מים יזומה (בשני דיגומי החטף). לעניין הדיגום המורכב שבוצע, אף הוא לא מייצג נאמנה את איכות שפכיו של העורר מאחר והוא נלקח בנקודת החיבור למערכת הביוב במקום בנקודת מוצא מפריד השומנים, וכלל הנראה גם לאחר הזרמת מים יזומה.

27. באשר להזרמת מים ודיגום במפעלים המזרימים מנתית למערכת הביוב הציבורית, אציין כי איפיון הזרמה ניתן לעשות רק בעת הזרמה בפועל של השפכים ולא באמצעות הזרמת מים שפירים או אחרים באופן יזום למערכת הביוב, בכדי לקבל זרימה שתאפשר דיגום המייצג נאמנה את איכות השפכים.

28. לא למותר לציין, כי אילו קיימה החברה את הוראות סעיף 6(ג) ו- (ד) לכללים, והחברה היתה מקיימת בנוסף התייעצות מוקדמת עם ממונה סביבה לנושא אופן הדיגום, ייתכן ולא היינו

אגף מים ונחלים

נדרשים לדון בערר שלפנינו. נצפה להבא, אפוא, כי החברה תמצה את חובותיה בהתאם להוראות הכללים ותפנה לקבלת תגובת ממונה סביבה, כנדרש ממנה, בטרם תיתן החלטתה בבקשת מפעל.

29. **לסיכום**, לאחר עיון בחומר שהוגש לפני, לרבות בתוצאות הדיגום של קולחי מט"ש בית שמש במהלך שנת 2012, לא השתכנעתי כי קליטת השפכים במערכת הביוב של החברה כמפורט בבקשת העורר במכתבו מיום 19.3.12, עלולה לגרום לנוק למערכת הביוב או למט"ש החברה, או למנוע מהמט"ש לטהר את השפכים לערכים הקבועים בהוראות לפי כל דין, אני מקבל את טענות עורר באופן חלקי וקובע כמפורט להלן:

(א) העורר רשאי להזרים למערכת הביוב של החברה עומס אורגני (COD) בערך של עד 6,000 מג"ל.

(ב) לאור משטר ההזרמה המנתי של העורר, יש לבצע דיגומים מורכבים בשפכי העורר ולא דיגומי חטף.

(ג) אין להתחשב בתוצאות דיגומי החטף והמורכב שהתקבלו באמצעות הזרמה יזומה של מים על מנת לייצר הזרמת שפכים ממתקני העורר למערכת הביוב הציבורית שבאחריות החברה. במאמר מוסגר, אציין כי טעות לומר ש"הדיגום בוצע ע"פ התקנות וכהלכה" (כעולה ממכתב החברה מיום 30.1.13 שהסתמכה על חברת אמינולאב). בכוונתי לחדד את הנחיות המשרד בנושא מול הגורמים הרלוונטיים לרבות משרד הבריאות והמעבדות המוסמכות.

(ד) לעניין מקום הדיגום, אני מקבל את עמדת החברה וקובע כי מקום דיגום השפכים התעשייתיים אמור להתבצע בתא הדיגום במוצא מפריד השומנים ולא בנקודת החיבור למערכת הביוב, כעמדת העורר.

(ה) לאור העובדה כי הן החברה והן העורר ביצעו דיגומים שלא מייצגים נאמנה את איכות שפכי העורר (בשל הזרמת מים יזומה; בשל סוג הדיגום – חטף במקום מורכב; ובשל מקום נקודת הדיגום בחיבור למערכת הביוב), נראה כי נדרש לבצע דיגום מורכב בנקודת מוצא מפריד השומנים, וזאת כדי לאפיין באופן המיטבי את שפכי העורר. בהתאם לתוצאות שיתקבלו על פי המפורט לעיל, תהיה רשאית החברה להשית תשלומים לפי כללי תאגידי מים וביוב (תעריפים לשירותי מים וביוב והקמת מערכות מים או ביוב), תש"ע-2009.

לפי סעיף 52(ב) לחוק, הרואה את עצמו נפגע מהחלטת המוסמך רשאי לערער עליה לבית משפט השלום שבתחום שיפוטו נמצא הנכס של העורר, בתוך ארבעים וחמישה ימים מיום שנמסרה לו.

אלון זס"ק

המוסמך לפי סעיף 52(א) לחוק תאגידי מים וביוב

העתק:

ד"ר ישעיהו בר אור, סמנכ"ל בכיר למשאבי טבע
גב' שולי נזר, סמנכ"לית בכירה תעשיות ורישוי עסקים
מר שוני גולדברגר, מנהל מחוז ירושלים
עו"ד דלית דרור, היועצת המשפטית
ד"ר יעל מייסון, מנהלת אגף שפכי תעשייה, דלקים וקרקות מזהמות
ישראל מוזסון, מנהל מדור ניטור שפכים, תאגיד "מי שמש"
גב' אילת דיטל, מרכזת שפכי תעשייה מחוז י-ם
גב' אתי נתן, הממונה על שפכי תעשייה
עו"ד ליאורה עופרי, הלשכה המשפטית
גב' קרן משלר, יחידת התאגידים, הרשות הממשלתית למים ולביוב
מר משה אשכנזי, יו"ר פורום מנכ"לי תאגידי המים והביוב